

Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

De Digitaal Wijkagent

Een onderzoek naar successen en knelpunten in de taakuitvoering

Plan van aanpak

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	2
2. Doelstelling en onderzoeksvragen.....	4
2.1 Doelstelling.....	4
2.2 Centrale vraag en deelvragen	4
2.3 Afbakening	4
3. Onderzoeksaanpak.....	5
3.1 Operationalisering.....	5
3.2 Onderzoeksmethoden.....	5
3.3 Samenhang met andere onderzoeken	6
4. Rapportage en communicatie	8
4.1 Aankondiging	8
4.2 Informatievraag en planning	8
4.3 Wederhoor en rapportage	8

1. Inleiding

Het politiewerk digitaliseert, mede gedreven door een toename van digitale criminaliteit. Dit geldt ook voor de gebiedsgebonden politiezorg (GGP), waar de politie zich als taak stelt het werken in de wijk én op het web verder te ontwikkelen¹ en het digitale contact met burgers te versterken.²

Digitalisering creëert kansen voor effectiever lokaal politiewerk, maar kan ook risico's met zich meebrengen voor de taakuitvoering. De Inspectie JenV wil deze kansen en risico's in de uitvoering in beeld brengen³ en richt zich daarbij op een initiatief binnen de GGP: de digitaal wijkagent.

Digitaal wijkagenten zijn de afgelopen jaren in steeds meer basisteams ingevoerd en verrichten verschillende taken. Zij doen bijvoorbeeld onderzoek naar digitale criminaliteit, geven voorlichting over veilig internetgebruik, beheren sociale mediakanalen van het basisteam en surveilleren online als onderdeel van de basispolitiezorg.⁴ Recente praktijkvoorbeelden laten zien dat de inzet van de digitaal wijkagent het lokale politiewerk kan versterken – bijvoorbeeld door sneller online signalen rond drugsproblematiek op te pikken en gericht bij te dragen aan de handhaving van de openbare orde.⁵

Eerder onderzoek wijst echter op een aantal knelpunten rondom de digitaal wijkagent.⁶ Zo is de positionering van de digitaal wijkagent binnen basisteams niet overal geborgd en is digitale kennis vaak persoonsgebonden. Daarnaast is er niet altijd voldoende aandacht voor en kennis over wat juridisch wel en niet mag bij digitale surveillance en opsporing. Deze knelpunten kunnen de taakuitvoering beïnvloeden; denk hierbij aan het ontstaan van verschillende werkwijzen tussen basisteams en kwetsbaarheid bij personeelsverloop. Daarnaast kan het gebrek aan kennis van juridische kaders risico's opleveren voor de rechtmatigheid en zorgvuldigheid van het digitale politiewerk.

Het aantal digitaal wijkagenten is in recente jaren sterk gegroeid.⁷ Deze groei biedt kansen om goede praktijken verder in de organisatie te borgen, maar tegelijkertijd vergroot het de schaal waarop bestaande knelpunten kunnen doorwerken. Daarmee

¹ Nationale Politie (2018). *Podium voor goed politiewerk: ontwikkelagenda GGP*.

https://www.eerstekamer.nl/overig/20211221/podium_voor_goed_politiewerk/document

² Nationale Politie (2025). *Stevig staan in deze tijd Strategische agenda politie 2025-2030*. [Strategische agenda politie 'Stevig staan in deze tijd' | politie.nl](#)

³ Inspectie Justitie en Veiligheid. (2024). *Meerjarenperspectief 2025–2028*. <https://www.inspectie-jenv.nl/documenten/2024/10/17/meerjarenperspectief-2025---2028-inspectie-jenv>

⁴ Nationale Politie. (2025). *De digitaal wijkagent*. <https://www.politie.nl/informatie/de-digitaal-wijkagent.html>

⁵ Zie bijvoorbeeld <https://www.omroepbrabant.nl/nieuws/6001899/snapchat-dealer-betrapt-flinke-hoeveelheid-drugs-in-beslag-genomen> en <https://www.bd.nl/vuqht/digitale-wijkagent-waarschuwt-oplichting-van-ouderen-gebeurt-bijna-dagelijks~a1dbc4c9/>

⁶ Boelens, L. & Landman, A. (2021). *Pionieren in gebiedsgebonden politiewerk. Een onderzoek naar de digitaal wijkagent in het basisteam*. <https://bureaulandman.nl/wp-content/uploads/2021/01/pionieren-in-gebiedsgebonden-politiewerk.pdf>

⁷ Van circa twintig in 2021 naar meer dan honderd in 2024.

groeit ook de impact van mogelijke risico's voor de taakuitvoering. Het is op dit moment onduidelijk voor de Inspectie JenV in hoeverre de politie actie onderneemt om goede praktijken te borgen en om eventuele risico's te beperken. Daarom vindt de Inspectie JenV het wenselijk om onderzoek te doen naar successen en knelpunten rondom de taakuitvoering van de digitaal wijkagent.

2. Doelstelling en onderzoeksvragen

2.1 Doelstelling

Het onderzoek heeft als doel successen en knelpunten in de taakuitvoering van de digitaal wijkagent in kaart te brengen. Daarmee biedt de Inspectie JenV de politie handvatten om de rol van de digitaal wijkagent verder te versterken.

2.2 Centrale vraag en deelvragen

In het onderzoek hanteert de Inspectie JenV de volgende onderzoeksvraag:

Welke successen en knelpunten doen zich voor in de taakuitvoering van de digitaal wijkagent?

Om de centrale vraag te beantwoorden, zijn de volgende deelvragen geformuleerd:

1. Welke taken voeren digitaal wijkagenten uit?
2. Hoe wordt de digitaal wijkagent aangestuurd?
3. Hoe verloopt de samenwerking tussen digitaal wijkagenten en andere relevante betrokkenen?
4. Hoe worden digitaal wijkagenten toe- en uitgerust voor de uitvoering van hun taken?

2.3 Afbakening

In dit onderzoek wordt eerst per deelvraag relevante documentatie in beeld gebracht. Daarna wordt onderzocht hoe de werkzaamheden, aansturing, samenwerking, toe- en uitrusting in de uitvoeringspraktijk vorm krijgen. De focus ligt daarbij op het in kaart brengen van successen en knelpunten zoals deze worden ervaren door digitaal wijkagenten, hun leidinggevendenden en andere relevante betrokkenen die met digitaal wijkagenten samenwerken.

3. Onderzoeksaanpak

3.1 Operationalisering

De *taken van digitaal wijkagenten* betreffen de activiteiten die door digitaal wijkagenten uitgevoerd worden, zoals omschreven in bijvoorbeeld functiebeschrijvingen en vacatureteksten. Daarnaast wordt aan digitaal wijkagenten, teamchefs en andere relevante betrokkenen⁸ gevraagd welke taken digitaal wijkagenten in de praktijk uitvoeren.

De *aansturing* van digitaal wijkagenten wordt in beeld gebracht door formele doelstelling(en) en (indien aanwezig) prestatie-indicatoren ten aanzien van digitaal wijkagenten te onderzoeken. Om de aansturing van digitaal wijkagenten in de praktijk te belichten, wordt aan digitaal wijkagenten en hun teamchefs gevraagd welke doelstellingen er zijn ten aanzien van de digitaal wijkagent en op welke manier de digitaal wijkagent hierop beoordeeld wordt.

De *samenwerking* tussen digitaal wijkagenten en andere relevante betrokkenen wordt onderzocht door middel van formele documentatie over de positionering van digitaal wijkagenten in het basisteam en formele communicatielijnen tussen digitaal wijkagenten en andere relevante betrokkenen. Vervolgens wordt onderzocht hoe digitaal wijkagenten, teamchefs en andere relevante betrokkenen de samenwerking in de uitvoeringspraktijk vormgeven, en hoe informatie tussen betrokkenen gedeeld en benut wordt.

De *toerusting en uitrusting* van digitaal wijkagenten worden in kaart gebracht door te bekijken welke vereisten aan digitaal wijkagenten worden gesteld en welke opleidingen en bijscholing aan hen worden geboden. Daarnaast wordt bekeken welke benodigde hard- en software (uitrusting) voor digitaal wijkagenten wordt voorgeschreven. Ook wordt aan digitaal wijkagenten en teamchefs gevraagd op welke manier digitaal wijkagenten in de praktijk worden toe- en uitgerust, en of zij hiermee hun taken uit kunnen voeren.

3.2 Onderzoeksmethoden

In het onderzoek worden verschillende methoden gebruikt. De combinatie van methoden verhoogt de betrouwbaarheid van het onderzoek door triangulatie van data, en versterkt de interne validiteit doordat inzichten uit meerdere bronnen worden bevestigd of genuanceerd.

Documentanalyse

De Inspectie JenV kiest voor een gefaseerde aanpak, waarbij het onderzoek stapsgewijs wordt uitgevoerd. In eerste instantie voert de Inspectie JenV een documentenanalyse uit met betrekking tot de vier deelvragen. Om de documentenanalyse uit te kunnen voeren, vraagt de Inspectie JenV aan de politie om alle relevante documenten over dit onderwerp aan te leveren. Deze documenten worden geanalyseerd met als doel een eerste beeld te krijgen bij de

⁸ "Andere relevante betrokkenen" worden gedurende het onderzoek geïdentificeerd. Het kan bijvoorbeeld gaan om reguliere wijkagenten die in hun werk worden ondersteund met, of afhankelijk zijn van, digitale informatie van de digitaal wijkagent.

manier waarop de functie van de digitaal wijkagent formeel op landelijk, eenheids- en basisteamniveau is ingericht. Zo wordt in kaart gebracht welke formele taken digitaal wijkagenten hebben, hoe er op digitaal wijkagenten gestuurd wordt, hoe samenwerking tussen digitaal wijkagenten en andere relevante betrokkenen is vormgegeven en hoe digitaal wijkagenten toe- en uitgerust worden om hun taken uit te voeren.

Vragenlijst

In de tweede fase van het onderzoek gebruikt de Inspectie JenV een vragenlijst. De vragenlijst dient als breed inventarisatie-instrument om zicht te krijgen op de werkwijzen, ervaringen en percepties van de rol van digitaal wijkagenten in alle basisteams. De vragenlijst wordt uitgezet via het landelijk netwerk van digitaal wijkagenten, waar naar verwachting ongeveer honderd beoogde respondenten aan deelnemen. De respons op de vragenlijst wordt inzichtelijk gemaakt door middel van beschrijvende statistiek. Daarnaast wordt een kwalitatieve analyse toegepast door middel van het coderen van vrije-tekst antwoorden.

Interviews

In de derde en laatste fase worden interviews gehouden. De interviews worden ingezet om de uitkomsten van de vragenlijst te verdiepen en te contextualiseren. Het gaat om semigestructureerde interviews met digitaal wijkagenten, een aantal basisteamchefs en andere relevante betrokkenen. De casusselectie (van 3-4 eenheden) vindt tijdens het onderzoek plaats. De grootte van de casusselectie is gebaseerd op de wens om een breed (representatief) palet aan ervaringen in kaart te brengen, en tegelijkertijd de toezichtlast voor de politieorganisatie te beperken. In de casusselectie wordt rekening gehouden met de in de vragenlijst gerapporteerde successen, dan wel knelpunten in de betrokken basisteams en de typen werkzaamheden die de digitaal wijkagenten verrichten. Ook wordt rekening gehouden met de ligging van de basisteams en daarmee samenvallende criminaliteitsproblematiek. Er worden interviews gehouden tot het punt waarop geen nieuwe relevante inzichten naar voren komen (datasaturatie). Hierbij wordt het interviewprotocol van de Inspectie JenV gebruikt.⁹ De Inspectie JenV analyseert vervolgens de verzamelde data op een kwalitatieve wijze, waarbij gebruik wordt gemaakt van verschillende elementen (extensief doorlezen, coderen, constante vergelijking).

3.3 Samenhang met andere onderzoeken

In aanloop naar dit onderzoek heeft de Inspectie JenV verschillende bronnen gebruikt om haar informatiepositie te versterken. Deze bronnen betreffen zowel externe als interne onderzoeken.

In het kader van het onderzoek 'Lokaal Signaal' naar de opsporing in de basisteams heeft de Inspectie JenV ook verschillende signalen ontvangen met betrekking tot de

⁹ Inspectie Justitie en Veiligheid. *Protocol interviews Inspectie Justitie en Veiligheid*. <https://www.inspectie-jenv.nl/documenten/2025/01/13/protocol-interviews-inspectie-justitie-en-veiligheid>

digitaal wijkagent.¹⁰ Hieruit bleek dat de verwachtingen van de rol van digitaal wijkagent per basisteam kunnen verschillen.

¹⁰ Inspectie Justitie en Veiligheid (2025). *Lokaal signaal: de praktijk van de opsporing door basisteams van de politie*. <https://www.inspectie-jenv.nl/documenten/2025/11/20/rapport-lokaal-sigitaal>

4. Rapportage en communicatie

4.1 Aankondiging

Na vaststelling van het plan van aanpak informeert de Inspectie JenV de politie schriftelijk over de start van het onderzoek. Indien gewenst lichten de betrokken inspecteurs het plan op locatie toe, zodat betrokkenen binnen de politie gelijktijdig over dezelfde informatie beschikken.

Het plan van aanpak wordt gedeeld met de politie en het directoraat-generaal Politie en Veiligheidsregio's. Ook wordt het document op de website van de Inspectie JenV gepubliceerd.

4.2 Informatievraag en planning

Na publicatie van het plan van aanpak dient de Inspectie JenV een informatievraag voor relevante documenten in bij de relevante contactpersonen bij de politie. Daarnaast stemt de Inspectie JenV de planning rondom het uitzetten van de vragenlijst en het afnemen van de interviews af met de contactpersonen.

4.3 Wederhoor en rapportage

Voorafgaand aan de interviews ontvangen de betrokken gesprekspartners een interviewprotocol en het plan van aanpak. Na afloop van elk gesprek krijgen de geïnterviewden het verslag ter inzage, zodat zij kunnen controleren of hun bijdrage correct en volledig is weergegeven. Het concept van het eindrapport wordt ter controle op feitelijke onjuistheden aan de korpsleiding van de politie voorgelegd.

De Inspectie JenV deelt het rapport met de bewindspersoon. Die stuurt het binnen zes weken naar de Tweede Kamer, met of zonder een beleidsreactie. De Inspectie JenV publiceert het rapport gelijktijdig op haar website.

Inspectie Justitie en Veiligheid

Toezicht, omdat rechtvaardigheid en veiligheid niet vanzelfsprekend zijn.

Dit is een uitgave van

Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Hoge Nieuwstraat 8 | 2514 EL Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag
Contactformulier | www.inspectie-jenv.nl

Februari 2026

*Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.
Vermenigvuldigen van informatie uit deze publicatie is toegestaan,
mits deze uitgave als bron wordt vermeld*